

EVELIO ROSERO

ÖĞLE YEMEKLERİ

Çeviri: SEDA ERSAVCI

EVELIO ROSERO
ÖĞLE
YEMEKLERİ

Los almuerzos, Evelio Rosero

© 2009, Evelio Rosero

© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mayıs 2016, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Editör: Emrah İmre

Düzeltili: Aylin Samancı

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş

Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-3226-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750732263

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

EVELIO ROSERO
ÖĞLE
YEMEKLERİ

ROMAN

İspanyolca aslından çeviren

Seda Ersavcı

♥can

Evelio Rosero'nun Can Yayınları'ndaki diğler kitabı:

Ordular, 2016

EVELIO ROSERO, 1958'de Kolombiya'nın Bogotá şehrinde doğdu. 2006'da Kolombiya Kültür Bakanlığı tarafından Ulusal Edebiyat Ödülü'ne layık görüldü. *Ordular* romanıyla Tusquets Roman Ödülü'nü ve *The Independent* gazetesi Yabancı Roman Ödülü'nü kazandı. Eserleri ondan fazla dile çevrildi.

SEDA ERSAVCI, 1982'de Ankara'da doğdu. Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi, İspanyol Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdikten sonra Universitat Autònoma de Barcelona'da Karşılaştırmalı Edebiyat ve Edebiyat Teorisi yüksek lisansı ve doktorası yaptı. İngilizce ve İspanyolcadan çeviriler ve editörlük yapmaktadır. Belli başlı çevirileri arasında Jack Kerouac-Alan Ginsberg'den *Mektuplar*, Marcelo Figueras'tan *Kamçatka*, Félix Francisco Casanova'dan *Vorace'nin Yeteneği*, Rodrigo Rey Rosa'dan *Sağırlar*, Carlos María Domínguez'den *Kâğıt Ev*, Patti Smith'ten *M Treni*, Geoff Dyer'dan *Bir Hışımla* ve Valeria Luiselli'den *Kalabalıkta Yüzler* gibi eserler yer almaktadır.

Róbinson Quintero ve Rafael del Castillo'ya...

“... Tanrı'nın öteki yüzü,
Hayvanın kurşuni boynunda,
Ruhun burnunda.”

César Vallejo

I

Bir hayvana dönüşmekten korkuyor ölesiye, özellikle de perşembe günleri, öğle yemeği vaktinde. “Böyle bir korkum var,” diyor ve gözüne camdan yansıyan kamburu ilişiyor. Gözleri gözlerini kolaçan ediyor: Kendini tanıyamıyor: Başka biri, diye düşünüyor, başka biri ve dikkatle yüzünü inceliyor. “Perşembe günleri,” diye tekrarlıyor, “özellikle de bu perşembe, bugün Viejos de Corpus¹ günü ne de olsa.” Salı körler, pazartesi fahişeler, cuma aile, çarşamba sokak çocukları, cumartesi ve pazar da Tanrı günü, öyle söylüyor peder, “Huzura kavuştur ruhları,” diye talepte bulunuyor – neredeyse, dua etmesini, tütsü yakmasını salık veriyor: ayın, ayın, ayın. Her gün ayın var, Tanrı’nın Sözü fakat hafta içi her öğlen kilise bir cehennem. Ve cehennemvari öğle yemekleri olanak bırakmıyor huzur içinde öğle yemeği yemeye. Onlar yiyorlar. O gözcülük etmek zorunda, ilgilenmekle yükümlü her şeyle, ta ilk andan itibaren. Hele de bir hayvana dönüşmekten ölesiye korktuğu perşembe günleri. Sabahın onunda belirmeye

1. Özellikle yaşlı kadınlarla erkeklerin katıldığı bir çeşit Katolik yortusudur. Bu Katolik yortusu, Paskalya’dan 60 gün sonraki perşembe günü kutlanır ve bu yüzden 21 Mayıs ile 21 Haziran tarihleri arasına düşer. Yortu, Paskalya’dan önceki Kutsal Hafta ve Kutsal Perşembe ve İsa’nın Son Akřam Yemeği ile de ilişkilidir. (Ç.N.)

başlıyor yaşlılar ve dört coğrafi yönün en yaşlıları, Bogotá düzine düzine saçıyor onları ve kilisenin duvarına yaslanarak sabırsızlık içinde kuyruğa giriyorlar yemek salonuna açılan yan kapının önünde ve kapı yalnızca saat tam on ikide açılıyor, ya dolu dökülüyor gökten, insanı delip geçen ya da güneş yakıyor cayır cayır. Yaşlılar ne sığağa ne soğuga tahammül edebiliyor ne de metal kapının sadece öğlen açılışına: İniltilerden ve homurtulardan oluşan bir kuyruk onlarınki, bir de lanetlerden. Bu öğle yemeğinin Peder Almida'nın bir başka lütfü olduğunu unutanlar da yalnızca onlar yine. Bir lokantadaymış ve sanki ücret ödüyorlarmış gibi itiraz edip duruyorlar. Kendileri hatırı sayılır müşteriler ve o ise bir garson, bir hizmetçiymiş gibi davranıyorlar. "Seni amirine şikâyet edeceğim," diye bağıyorlar. "Çok uzaklardan geldik." "Çorbamı istiyorum, bekle bekle nereye kadar!" "Hastayım." "Açım." "Açın, açın artık şu kapıları, ölüyorum burada!" "Açın, açın artık, öldük burada!" Ve işin aslı gerçekten de ölüyorlar: Peder Almida'nın Merhamet Yemekleri'nin sunulduğu üç yıl içinde şimdiye değin on bir yaşlı öldü. Kimileri kuyrukta göçtü bu dünyadan, kimileriye yemek yerken ve onun bir hayvana dönüşmekten duyduğu ölesiye korku katmerlendikçe katmerlendi: Böylesi durumlarda hiçbir şekilde karşılık alamadığı yerlere telefon etmek durumunda kalıyor zira, doktorları, polisi, benzer vakalarda pederle işbirliği içinde olmayı kabul eden kurum ve kuruluşları, seçkin ve hayırsever insanları arıyor, onlarsa cevap vermesine veriyorlar bazen ya en çok ihtiyacı olduğu anda onu savsaklayıveriyorlar işte. "Yoldayız," diyorlar. "Derhal geleceğiz." "Bir dakika." Ama o, cesetle, hem de öğle yemeğinin verildiği salonda, saatlerce beklemek zorunda kalıyor; merhum da kendisi de aynı şekilde suskun ve kıpırtısız, her biri kendi iskemlesinde. Bir tek ikisi kalmış geriye; kirli, yemek artıklarıyla dolu masanın, cenaze masasının

başında; diğer yaşlılarsa, içlerinden birinin ölmesine rağmen, yemeğe devam ettiler gönül rahatlığıyla ve gülüşüp eğlendiler merhumun ardından, yemeğine kondular, “Artık işine yaramaz bu senin.” Şapkasına, atkısına, mendiline ya da ayakkabılarına el koydular. Neyse ki her perşembe bir yaşlıyı alıp götürmüyor ölüm. Yine de bu, bir hayvana dönüşmekten korkmadığı anlamına gelmiyor. Hep korkuyor, böyle bir korkusu var işte, ölesiyeye korkuyor, özellikle de perşembe günleri, hele de yemek bitiminde, tam da insanları kapı dışarı etmesi gerektiğinde, “Peder Almida sizleri haftaya bekliyor,” diyor onlara ve savaş başlıyor. Bir keder uğultusu kaplıyor masayı, tabakları, çatal ve bıçakları. Şaşkın çocuklar gibi her biri. Aile büyükleymiş yahut tutunacak bir anıymışçasına yalvarıp yakarıyorlar ona, hiç duyulmadık isimler sıralıyorlar, daha sonra düşlerine giren isimler. Ve o, inanamıyor duyduğu bu isimlerin gerçek olduğuna: Ehich, Schekinah, Ajin, Haytfadik.¹ “Beni buradan atmaya gücün yetmez senin,” diyorlar. Sonra itirazlar. Sızlamalar. “Buradan gitmek istemiyorum, nereye saklanabilirim?” yakarışları. Onları iskemlelerinden kaldırmak zorunda, miskin hepsi, çoğunluğu uyuklamakta, mideleri çorba ve pinçik pinçik domuz etiyle dolu: Yemekleri lapa şeklinde hazırlanıyor, ne gerçek ne de takma dişleri var zira, ayrıca, kasten, yavaş mı yavaş yemek yiyorlar, sanki hiç bitmesin istiyorlar. Öğle yemekleri ezeli. Yine de bitiyor, onlara rağmen bitiyor ve o her birini bağırsız çağırış uyandırmak, inatçı bir sürü gibi zorla çekiştirip göndermek, hatta kollarına girip huzursuzca salondan çıkarmak, ite kaka kiliseden kışkışlamak zorunda kalıyor. “Peder Almida’yı arayacağız,” diye karşılık veriyor en dinç olanları, “şikâyette bulunacağız.” O,

1. (İbr.) Yehova'nın isimleri. (Ç.N.)

teker teker itiyor her birini, zorla zorbalık etmek durumunda, yaşlılar ısırmaaya çalışıyorlar onu, boğazına yapışıyorlar, parmaklarını saçlarına geçiriyorlar birer kancalı misali, Peder Almida'nın huzurlarına gelmesini istiyorlar, "Biz onun büyükanneleriyiz," diyorlar, "teyzeleriyiz, anneleriyiz, yakınlarıyız." Ve kilisede hizmetçi ya da aşçı veya bahçıvan yahut terzi olarak çalışmayı öneriyorlar, kimileri masanın altına giriyor ve çömelip kalıyor öylece ve vahşi bir hayvan gibi tepiniyor, tırnaklarıyla tehdit ediyor onu; o, dört ayak üstüne çöküp aramak durumunda kalıyor onları, takip etmek, tuzağa düşürmek, oradan çekip almak zorunda her birini ve yine de bitmiyor işi çünkü her ne kadar yaşlıların çoğunluğu bir sonraki perşembeye kadar oradan ayrılmak mecburiyetinde olduklarını kabul etse de, salonda her zaman iki-üç kişi kalıyor ölü yahut baygın taklidi yapan ve bazıları başardı da onu kandırmayı, aklını karıştırmayı zaman zaman, gerçekten öldüklerine ikna etmeyi. "Öldük," diyor en ihtiyatsızları, onu görünce, "ben artık öldüm, beni rahatsız etme." Ama diğerleri -dökülmüş çorba ve pirinç gölünden oluşan- soğuk beton yataklara yatıp taş gibi kımıltısız duruyor, gözleri bembeyaz, bedenleri kaskatı: Kulağını göğüslerine dayıyor, kalp atışları duyulmuyor, bir an için öyle geliyor ve foyalarını ortaya çıkarmak için çeşitli hünerler geliştiriyor, Eyüp'ün sabrını diliyor, onları gıdıklıyor, kirli kulaklarına parmaklarını sokuyor, kirpiklerine dokunuyor, leş kokulu koltukaltlarına uzatıyor ellerini ve bin kat beter kokan ayaklarına, parmaklarını karıncalarla dolu, nem yumağı, eski, çürümüş, tabanları aşınmış ve hiçbir zaman çıkarılmayan deri ayakkabılarının içine soku sokuveriyor -şayet varsa- çoraplarının da öyle ve tene ulaşmayı başardığında kayganlığını hissediyor, buz gibi bir soğuk tüylerini diken diken ediyor ve ayak tabanlarını eşeliyor aceleyle ve ancak bir tepki alamadığında çimdik atıyor, bir daha ve bir daha

çimdik atıyor ve çimdik atmaya devam ediyor, bu son aşama artık, karşısındaki yakınincaya, gülümseyinceye, kahkaha atıncaya dek devam ediyor bu şekilde. Başta hafif hafif yaşıyor hepsi, sonrasında kederle, çılgılık çılgılığa ve nihayetinde, “Beni rahat bırak, öldüm ben!” feryadıyla ve sonra ısrar geliyor, “Dokunma, ben ölüyüm, öldüm artık, görmüyor musun?” Ve son olarak, hırçın bir tavırla, “Öldürdün beni.” Ardından hakaretler başlıyor, “Sıçtığımın kamburu, seni it herif!” Ve öfkeden kan beynine sıçradığında ve bir hayvana dönüşüp karşısındakinin çocuk mu yoksa yaşlı mı, iyi kalpli mi yoksa hain mi olduğunu bilemediği, hatta ve hatta ne olduklarına dair en ufak bir fikri olmadığı, dünyanın en büyük felaketlerini çekeesice, öğle yemeklerini bir başlarına yiyebilece tüm bu erkek ve kadın iskeletlerini dişleriyle parçalamaktan korktuğunda, Peder Almida yineliyor usul usul, “Kaderine boyun eğ Tancredo.” Ve hiçbir şeyin yaşlılıktan daha kötü ve daha üzücü olmadığını, hiçbir şeyin bu denli merhamet gerektirmediğini söylüyor, “Tanrı’nın son büyük sınavı bu,” diyor ve haklı da fakat ölü olup olmadıklarını anlamak kadar korkunç bir şey de yok ve hayvana dönüşüp dönüşmeyeceğinden daha büyük bir korku; çünkü bunları keşfetmek ona düşüyor; çünkü öğle yemekleri yalnızca onun sorumluluğunda, tüm öğle yemekleri hem de ama özellikle de yaşlıların öğle yemekleri, her seferinde sayıları gitgide artan yaşlıların; cennette yer edinebilmek adına ölü ayağına yatan saygısız yaşlıların; ve onu çileden çıkarıyorlar, delirtiyorlar, hayal kırıklığına uğrattıyorlar, haşat ediyorlar; çünkü bir yaşlı gerçekten öldüğünde ve o bu durumla o deli saçması ve kaçıışı olmayan gıdıklama ve çimdikleme sınavı aracılığıyla yüzleşmek zorunda kaldığında, işte o zaman, en kötüsü yaşıyor.

“Bu senin külfetin,” diyor peder, “ve aynı zamanda kefaretin. Boyun eğ, Tancredo.”

“Bunak erkek ve kadınlardan bahsediyorum,” dedi rahip yardımcısı çabucak. “Yersiz yurtsuz, yorgun insanlardan. Gün boyu Bogotá’nın dört bir yanında amaçsızca dolanan tiplerden. Dehlizlerde uyuyanlardan. Peder Almida’nın mesajlarını dinlemek istemiyorlar. Yine de ara sıra onlara bütün bu mesajları okuyorum. Sadece öğle yemeği yemek istiyorlar, hepsi bu. Ve uyumak. Hiçbir şeyle ilgilenmiyorlar. Yalnızca tabaklarının peşindeler.”

Muhtaçlara her gün öğle yemeği hazırlayıp dağıtan bir kilise. Kilisenin önünde biriken kuyruklar. Herkes içeri doluyor. Kilisenin kamburu Tancredo kan ter içinde masadan masaya koşuyor. Birkaç gün sonra yaşanacaklardan habersiz. Pederin acilen kiliseden ayrılması gerekince pazar ayını ilk kez başka bir peder yapacak ve kilise birer birer fısıldayacak sırlarını.

Kolombiyalı yazar Evelio Rosero, *Öğle Yemekleri*’nde sadece kutsalı kutsallaştıranı değil, kutsalın kendisini de günah çıkarmaya davet ediyor.

